

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Instrvctiones Congregationvm Dioecesarvm, Illustriss. & Reuerendiss. in
Christo Patris & Domini D. Caroli S. R. E. presb. Card. tit. S. Praxedis
Archiepiscopi Mediolani iussu, Ex Concilij ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

401

INSTRVCTIONES CONGREGATIONVM DIOECESANARVM,

Illustriff. & Reuerendiff. in Christo Patris & Domini
D. Caroli S. R. E. presb. Card. tit. S. Praxedis
Archiepiscopi Mediolani iussu,

Ex Concilij prouincialis I V. decreto editæ ad prouinciæ
Mediolanensis vsu.

*Carolus S. R. E. presb. Card. tit. S. Praxedis, Dei & Apostolicæ sedis
gratia Archiepiscopus Mediolani, vniuerso clero vrbis, diæ-
cesis, & prouinciæ nostræ Salutem in Domino.*

Tit. de Vic.
foran. p. 11.

NEMO est, qui disciplinæ ecclesiasticæ vsu peritus sit, quin intelligat, quæti ad illâ non solum constituendam, sed etiã tuendam, atque ad eo propagandam intersint illi sacerdotales & clericales conuentus, quos ex Concilij Prouincialis primi decreto, Vicarij diæcesani in sua quicq; regione promuneris commissi officio singulis mensibus in orbẽ habere debent. Sunt enim ij tanquam scholæ, atq; exercitationes, non solum studiorum, sed etiã officiorum ecclesiasticorum, in quibus cum animarum curatores, tum cæteri clericalis ordinis homines versantur. Nullaq; illorum instituta ratio est, quæ in omnes partes utilis non sit, non salutaris, & ob eam rem necessaria. Pietatis porro officia populo in ijs præstantur; preces publicæ pro viuus & defunctis adhibentur; studia cleri excitantur; morum clericalium disciplina breui quodam scrutinio conformatur; ecclesiarum cultus & ornatus adiuuatur; omnis denique rei ecclesiasticæ quæ ad eam pertineat institutio, ad vnum eundemq; executionis vsu pariter vbiq; ex decretorum synodalium auctoritate introducitur: & verò quod maximè refert, cum in aliquo

eiusmodi conuentu clerus versatur, non solum alius ab alio mutuum adiuuentum sumere potest, quo vtatur ad muneris sui functiones, sed etiã cum in quodam actionum sacerdotalium quasi theatro sit, ibi, si quem eximia aliqua virtute præcellere animaduernerit, ab eo exemplum sumat licet ad illius virtutis imitationem. Quamobrem cum tanta tamq; magna inde commoda existant, cumq; longè plura ac maiora in dies, diuino in primis munere futura demum speremus, si tales conuentus rectè, ordine, & clericali normæ congruenter perpetuò habeantur: nos illis celebrandis leges in concilijs prouincialibus nostris cum præscripserimus, non solum easdem in vnum collectas, verum etiã alia nonnulla ex disciplinæ conuentualis rationibus vsusq; accepta, decreti prouincialis auctoritate hoc breui libro cõplexi, vobis omnibus & singulis quorũ interest, iam tandem edimus. Veltrũ est igitur, ita diligenter agere, vt & quæ in hoc ipso libro decernendo paternam sollicitudinem Episcopi pastoresq; vestri vnã nobiscũ posuerunt, & quam nos potissimum curam studiumq; in eodem conficiendo atque edendo adhibuimus, eã omnem vos exequendo vicissim accuratissimè præstetis. Valete in Domino.

Cc QVÆ

QVÆ AD VICARIVM
Dioecesanum proprie spectant.

TIT. I.

Tit. de Vic.
foran. const.
pag. 22.

Vm in Concilio Prouincia-
li primo de Vicariis Foran-
neis dioecesanisve creandis
Decretum est, ea sanè ipsi
cura commissa fuit, ut certis
quibusdam legibus parochiales in dioe-
cesi conuentus haberent.

Quas quidem leges, & plerasque alias
ceteris deinceps Synodis Prouinciali-
bus ad id munus rite rectèq; obeundum
constitutas, hoc libro distinctius atque
enucleatius explicari, operæ pretium es-
se censuimus.

Illud igitur Vicarius dioecesanus, ad
quem horum conuentuum præcipua cu-
ra delata est, in animo propositum fi-
xumq; habeat, se munus atq; adeo onus
sustinere non leuè, sed graue admodum,
ac planè multiplex: in quo scilicet cleri
pietas, moderatio morum, obedientia,
rerum sacrarum studia, & virtutum exer-
citationes continentur: quæ omnis sa-
cerdotalis clericalisque disciplinæ fir-
mamenta ac præsidia sunt maxima.

Quamobrem is cum semper, omniq; lo-
co, tum verò in huius muneris sui admi-
nistratiõne, talem, & diuinæ charitatis
ardore, & sacrarum rerum studio, & vi-
tæ morumq; integritate, & doctrina, &
virtutum officijs, sanctèq; factis se præ-
beat ac præstet, vt clerus cuius curam
gerit, exemplis præclaris in dies magis
atque magis in omnes piè rectèq; agen-
di partes conformatus, religione & san-
ctitate florens, fructus ferat fidelibus sa-
lutares & vberrimos.

Et verò in primis hæc dioecesanarum con-
gregationum instituta & præcepta, ex de-
cretis prouincialibus, & aliquo discipli-
næ vsu rationibusq; sumpta, non memo-
ria solum comprehendat, sed et, id quod
caput est, in omnem executionem, om-
nemq; rei benè gerendæ consuetudinem,
quoties occasio feret, rectè inducat.

Quò plus autem subsidij ad eam ip-
sam rem sibi comparabit, eò in omnes
partes utilior erit muneris sui functio
atque administratio.

Quamobrem sæpenumero Episcopum,
cuius auctoritate consilioq; potissimum
niti debet, accuratè consulat, non solum
de ijs, quæ his præceptionibus exequen-
dis vsui atque adiumento esse possunt,
verum etiam si quæ aliquando incide-
rint, quæ vel dubia, vel difficilia expli-
canda sint.

Quæ verò in munere sibi commissio re-
ctè gerendo partes sint, facile ex ijs per-
spiciet, quæ mox infra commonstratur.
Primò ipse Vicarius duodecim ante die-
bus quàm stata congregationis dies ve-
nerit, de illius & die certo, & loco vbi
futura est, Episcopum per literas certio-
rem faciat: vt si quando voluerit, aut ip-
se, aut eius iussu Visitator, aliusve quem
maluerit, congregationi præfens in tem-
pore adesse possit.

Ad locum, qui congregationis futuræ
causa indictus est, summo mane primus
omnium sese conferat: postremus inde
discedat.

Ad quæstiones, quæ de casibus conscien-
tiæ proponuntur explicandas, præmedi-
tatus ita accedat, vt theologos etiam,
aut iuris pontifici peritos, si res feret,
in consilium adhibeat: & sic quidè aptè,
grauiter, doctè, & sententiam suam expo-
nere, & eius rationem reddere possit, nõ
sine aliorum qui adsunt, consensione.

Eo ipso conuētus die antequam in viam
se det, summo mane Missam celebret, ni-
si aliquando secus sibi videatur.

Vbi primùm ad constitutum congrega-
tionis locum peruenerit, ecclesiã perpe-
sta, apparatusque omni, copiam sui popu-
lo faciet, ita vt secum colloqui agereq;
facile ille possit, si quid fortassè velit,
quod ad Dei cultum, Ecclesiæ ve orna-
tum amplificandum, conseruandumque,
aut ad animarum salutem spectet.

Quo in audiendi munere tã diu versabi-
tur, quoad initiũ fiet officij p defunctis.
Cui officio omnino inter sit, reliquis oc-
cupationibus intermissis.

Si uerò infirmitate ualitudine, aut alia in-
sta causa impeditus, conuentui, q ad con-
stitutam diem indictus est, interesse ipse
non poterit, in aliam diem ne eum pro-
roget aut differat: sed eius loco præfens
adsit is, quem Episcopus substituerit,
aut quem ipse Vicarius delegauerit.

QVI

QVI AD CONVENTVM
Diœcesanum veniant.

TIT. II.

vbi supra.
¶ Hi autem.

AD conuētum diœcesanum Vicarius foraneus ex Concilij Prouincialis primi decreto sacerdotes omnes cogat, qui in regione sibi commissa curam animarum quouis nomine gerunt.

Capitula item & canonicos accerset; nisi quos ob eorum multitudinem non interesse Episcopus censuerit, cum ipsi & celebres & frequentes de rebus spiritualibus conuentus habeant.

Idem de aliis inferioris ordinis ministris decretum sit, qui chori officiis deuincti sunt.

Eò præterea accédant omnes, & qui beneficium ecclésiasticum obtinēt, & qui item sacris ordinibus initiati sunt; ijs tãtũmodo exceptis, quos ob ingravescētẽ ætatem, aut ob aliam causam, hoc onere liberos & solutos esse Episcopus iusserit. Verũ quòd facilius diiudicare Episcopus possit, quos hac lege deuinctos teneri oporteat: Vicarius diœcesanus in anniuersaria Septuagesimæ congregatione, Synodoque item diœcesana, ad eum nomina deferat Sacerdotum & clericorum totius regionis sibi concredita.

De quibus singulis non ambitiosè, sed sincerè, verèque referat, quam & in doctrinarum, & in virtutum disciplinis progressionem habeant.

Qui in numero adscriptus, siue ab Episcopo extra ordinem conuenire iussus, abfuerit; absentia tamen causam Vicarius cognoscat: quique sine legitima causa abfuerit; præter alias pœnas, quas Episcopi arbitrio luet, ne minus etiam quarta parte nummi aurei mulctetur.

Nec verò multa maior sit aureis nummis duobus. Atque intra hos quidem limites multa pro culpæ modo, & per sonæ ratione temperare, Vicario diœcesano liceat.

Vbi cleri numerus maior erit quàm triginta, aut regionis spatium decem millibus passuum amplius patebit; aut verò alia causa erit, quam obrem omnes in vnum locum conuenire non possint: tunc Episcopus re perspecta, causa ve co-

gnita, eiusdem regionis clerum in duos pluresve conuentus tribui dispartiri, aut capitulum canonicorũ, si quod erit, non euocari iubebit; aut aliam aliquam rationem, prout expedire viderit, iuri statuet, quæ nec tam salutare institutum omittatur, nec clero plus oneris imponatur, quàm ferre possit.

Neq; verò vnquam nisi grauissima causa, eiusdem regionis plebisque clerus (cum quasi vnum corpus sit) in multas partes distrahi, diuelli que debet.

QVI DOMI SVÆ CON-
uentum habere debent.

TIT. III.

DOmi suæ conuentum habeant, sumptusque necessarios eo nomine faciãt omnes, quibus animarum cura quouis nomine commissa est.

Vicarij item perpetui, quive aliorum vice, certo, incerto ve tempore curam animarum gerunt, conuentum impensis eorum habeant, quorum nomine animarum curationem sustinent; nisi aliter vel inter eos conuenerit, vel ab Episcopo decretum sit.

Regulares item, siue suo, siue sui ordinis nomine curam animarum gerunt, id oneris suo loco subeant, iisdem legibus deuincti quibus ceteri item parochi; nisi illis petentibus, Episcopus, prout expedire iudicauerit, in alia eiusdem loci Ecclesia, aut in alia etiam parochia congregationem illorum sumptibus haberi statuerit.

Vbi laicorum impensis curator animarum alitur, si, cum cleri eo loco cogendi tempus inciderit, nullus erit; nihilominus cogetur sumptibus laicorum: qui à Vicario diœcesano non vlla importunitate, neque vlla efflagitatione ad impensas suppeditandas incitabuntur; sed pie benigneque inducentur, propositis salutaribus vtilitatibus, quæ cum ad eorum parentes vita hæc perfunctos ex sacrarum Missarum diuinorumque officiorum celebritate dimanabunt; tum ad ipsos etiam ex concione indulgentiisque pertinebunt, quæ fidelibus concessæ sunt, qui diuinis illis officijs interfuerint.

Quòd si nulla ratione ad id perducì poterant, tamdiu conuentus prorogetur, quoad illius Ecclesiæ curator creatur: cui sanè ea dilatio nihil detrimenti vllò modo importet. Cum autem vertente tempore conuentus celebritas, ad Ecclesiam cuius curationem gerit, ordine redit; tunc impensis suis ipse conuentum habeat.

In Ecclesijs præterea vbi animarum curatio geritur vacantibus, conuentus eodem ordine habeatur sumptibus earundem Ecclesiarum.

Qui domi suæ conuentum habent, eos par non est impensas erogare minus necessarias.

Quamobrem quicumque conuenerint, ne seruos secum adducant, neque adeo clericos, hoc vetitum sit. Quòd si ob valetudinis imbecillitatem, aliamve iustam causam, cuiquam seruum, clericum ve secum ducere permillum erit, caueat omnino Vicarius diocæsanus, nè parochus in cuius Ecclesia conuentus habetur, quidquam sumptus in eum seruum clericumve eroget, ne se is quidem offerat, atque adeo obtendat.

Verùm si fieri commodè potest, extra ædes vbi clerus coactus est serui, ac multò magis iumenta, æque diuertant heri impensis.

Vbi plures portiones parochiales sunt, aut beneficia, titulive, aut præbendæ coadiutorales, quibus ab institutionis initio cura animarum incumbit, quamuis populus distinctus non sit; tamen diuersi conuentus à suo quique portionario Sacerdote certis temporum interuallis habeantur. Si verò aliquam è portionibus vacare contigerit, idem decretum sit, quod de Ecclesijs curis vacantibus præscriptum est.

In Ecclesijs autem collegiatis, vbi ad præposituram cura animarum pertinet, impensas Præpositus faciat. Idem præstet, etiam cum in ea præpositurali Ecclesia adiutores curæ parochialis sunt, siue substituti canonici, siue capellani, atq; adeo qui titulum obtinent; si modò non sint quasi portionarii, quorum munus supra demonstratum est. Sin autem cura animarum adiuncta capitulo est, impensam faciat ac præstet idem capitulum.

Qui ad conuentum diocæsanum accedit, si beneficium ecclesiasticum obtinet, aut sacris initiatus est, lege tamen conuentus habendi non adstringitur; solidos sex, aut quot pro temporis vel regionis ratione Episcopus præfuerit, secum afferat: quos solidos rectori Ecclesiæ vbi conuentus habetur, rectè fideliterque coram Vicario perfoluat. Eam verò pecuniam si rector accipere recusarit, tunc is in arcâ confratriæ sanctissimi Sacramenti illius ecclesiæ statim deponat, in codicèq; accepti referri curet. Nec verò statim hanc solidorum solutionem à Vicario, aut ab eo qui conuentum habet, condonari, remitti ve vllò modo liceat; vt nè istiusmodi condonatione, eiusve exemplo, cæteris iniuria, vel detrimentum fiat. Si verò Vicarius, aut ille contrafecerit, quadruplum Episcopi auctoritate perfoluat.

ORDO IN CONVENTIBVS habendis.

TIT. IIII.

Ordinis ratio ea erit, vt in orbem perpetuo quodam cursu, clerus semel singulis mensibus, modò in hanc modò in illam Ecclesiam parochialem conuocetur.

Atque hyeme quidem ijs locis conuentus indicatur, ad quæ & accessus facilius, & item breuius erit.

Qua in re, quantum ratione prouideri poterit, omnino locorum incommoda temporum opportunitate mitigentur; rursumque horum acerbitas illorum lenitate temperetur. Et denique itinerum difficultates, Vicarii prudentia, de seniorum sacerdotum consilio Episcopo approbante minuantur.

Ordo præterea (nisi Reuerendissimus Episcopus aliter censuerit) de conuentus consultatione à Vicario constituitur, & à Cancellario regionario describatur, in actaque referatur.

Si verò ordinis ratio aliquando mutetur necesse est, vt & locorum, & temporum incommoda euitentur; de mutatione in proximo superiori conuentu agatur, ac deliberetur.

Si quid autem temporis progressu Vicarius conuentusque ob iustam causam renouari mutarique oportere censuerit; id ne cuiusquam incommodo detrimento fiat. Nemoque plus oneris sustinere cogatur, quam muneris sui partes, & facultates tulerint.

Si quis suo tempore graui aliquo incommodo conuentum habere non poterit, is interposita Vicarii auctoritate cum alio conueniat, qui id oneris suscipiat, vicè illius ipse alio tempore subiturus.

DE TEMPORE CONVENTUS HABENDI.

TIT. V.

Vbi supra.

CONVENTVS ex Synodi Prouincialis primæ decreto in singulos menses semel cogatur.

Si qua autem in regione ob hyemis vim, vno alterove mense conuocari non videbitur; id Episcopo inconstituto fiat, quemadmodum in Synodo Prouinciali quarta decretum est.

Tit. de parochiis, &c. §. Pro locorū. pag. 167.

Verum ut quàm minimo parochialis curæ detrimento damnoque tam utilis conuocatio fiat, id Vicarius accuratè præuideat, nè conuentus qui proximè futurus est, in aliquam solennem celebritatem incidat; quæ vel ex Ecclesiæ præcepto vbiq; terrarum, vel eo potissimum loci agitur, in quem clerus cogendus est. Neve in ea tempora incurrat, quæ in sacris confessionibus audiendis, sacramentis ministrandis, aliisque parochialibus actionibus ministeriisve gerendis, consumi solent, & debent.

Cuiusmodi est tota hebdomada, quæ diem Natalè Iesu Christi Domini proximè antecedit, & hebdomadæ itè duæ ante Pascha Resurrectionis, & omnis præterea hebdomada, quæ aliam insignem celebritatem antegreditur, in qua fidelium confessiones communionisque frequentiores esse solent. Eiusmodi celebritates sunt, vtpotè sacri dies Pentecostes, solennitas Corporis Domini, assuptio Beatissimæ Virginis Mariæ, dies festus omnium Sanctorum, diesque item officio pro defunctis eo loci dicatus, vbi conuentus proximè futurus esset.

Cum autem de Episcopi sententia conuentum aliquando intermittere cogatur, in ea cura euigilet Vicarius diocesanus, vt tam salutare munus quam primum repetatur, & quidquid damni detrimentive factum est, frequentioribus conuentibus, omniq; alia ratione reficiatur atq; instauretur. Qua in re si remissum se negligentemque præbuerit, pœnam pendat Episcopi arbitrio.

Summo mane quoad eius fieri poterit, omnes singuliq; ad locum conueniant, qui in conuentu proximè indictus est. Vicarius, eos qui serius conuenerint, seuerè reprehendat; & quos sæpius huius negligentia reos animaduertit, eorum nomina ad Episcopum deferat.

Quicumque autem officio pro defunctis non interfuerit, solidis decem mulctetur; totidem si Missæ conuentali; quinque si præsens processioni non interfuerit.

Qui verò tam sero venerit, vt muneri, quod sibi in proximo conuentu demandatum est, præsto esse non potuerit, nummis realibus tribus mulctetur.

Quam multam omnem pro contumacia culpæve ratione arbitrato Vicarii diocesani augeri liceat, ita tamen, vt ænummi aurei summam excedat.

DE VESTITV AD CONVENTUM DEFERENDI.

TIT. VI.

Vestitū decretis Prouincialibus vnicuique præscriptum, pro ecclesiastici beneficii quod quisque obtinet, dignitatisve ratione singuli induant, & gestent. Si verò ob itineris difficultatem gestari non potest, eertè eo loci vbi conuentus habetur, omnino induant.

Qui alium vestitū induerit gestarive, pœnis contra illos, qui eo in genere peccarint, constitutis afficiatur: nisi fortasse cuiquam ob iter longius, aliamve causam, facultas ab Episcopo permisa sit breuioris vestis induendæ & gestandæ.

Superpelliceum item asserat, etiam si regularis sit. Id verò eiusmodi sit, vt neque situ sordeve squalleat, nec uerò uetustate obtritus sit; sed candidum, ab omni

labe purum, decens, & latis præterea manicis, & ad manum vsque deductis.

Præpositus, præter superpellicium, non in sua tantum Ecclesia cum conuentus habetur, sed in omni etiam Ecclesia intra plebis & præposituræ suæ fines, baculo, & cappa, alijsve insignibus vtatur, quibus in ecclesia sua vti potest.

Prouinc. 5.
tit. Quæ ad
cler. honest.
attin. p. 67.
diocel. 5.
decret. 4.
pag. 382.

Nemo denique sine recenti tōtura, pro ordinis quo quisque initiatus est, ratione cōpareat, barbaque item ad præscriptum.

QUOMODO SE QVISQVE
paret, ac gerat, vbi ad congrega-
tionis locum venerit.

TIT. VII.

Cum quis ad cōgregationem venit, in ea cogitatione versabitur, vt ad locum se venire putet, in quo, quasi in quodam sacerdotali gymnasio exercitationes fiant; in quibus perpetuus cursus esse debet eorum, qui spiritali aliorum curæ præsumt. Ideo ad omne opus bonum paratus atque instructus accedet.

Antequam in viam se dabit, se & meditationibus, & oratione, & earum rerū quæ in conuētū agendæ sunt, studio atque officio præmuniet, ita vt specimen det industriæ, virtutisque suæ sacerdotalis. Nihil in itinere ager, quod cum sacerdotali clericali que dignitate, & decore non conueniat.

Vt verò frequentes conuentus sunt, sic maiores in sanctè agendo progressionis eius esse debent; vsque adeo, vt his mensuris conuentibus tanquam assiduis exercitationibus, ipse in virtutum schola disciplinaque veluti per gradus progrediens, perfectus Dei minister esse possit.

Quæcunque igitur in conuentu præclare agentur, ea sibi proponet, cum ad vitæ suæ emendationem, tum ad omnem perfectionis progressum; quò in primis spectare debet omnis sacerdotalis, & clericalis sollicitudo.

Ad constitutum autem locum conuentus cum proficiscitur, breuiarium, & calendarium secum feret. Eò cum peruenerit, primò in ecclesiam recta proficiscatur: vbi Deum sanctis illius ecclesiæ patronis intercedentibus, suppliciter deuote

oret, vt clerus populusque salutarem inde fructum ferat.

Deinde Vicarium adeat, vt se aduentasse significet. Vicarius autem singulos qui aduenerint, apud se diutius morari non patiatur, sed quamprimum dimittet, vt Missam celebrent, cæteraque officia obeant, quæ eo die præstare debent: atque in eorum quidem munerum functionibus diligentissime incumbant, vsque adeo vt cætera omnia post habeant.

Proximè conueniat Ecclesiæ rectorem is sacerdos qui Missam celebraturus est, vt illius celebrandæ horam certam sibi ille præscribat.

Singuli denique se conferant ad præfectum magistrumque chori, vt ab illis ritè instruantur ad muneris sui eo die obeundi partes rectè exequendas.

Omni quidem tempore sacerdos vitæ morumque exemplis præluere debet, tum verò cum celebratur cōuentus: quo tanquam ad quoddam sacerdotalium actionum theatrum frequens populi concursus esse solet. In omni igitur actu, gestu, sermone, omni que officio vnusquisque ita se gerat, vt charitatis, pietatis, deuotionis, humilitatis, & sanctitatis exempla ad laicos dimanent.

Hoc porrò vnusquisque studebit, vt si quæ virtute aliqua præcellere animaduertit, ab eo exemplum sibi sumat ad eximie virtutis imitationem. Sanctos enim viros inter se congressum habuisse memoriam proditum est, vt alius ab alio mutuum adiumentum acciperet, quo vteretur ad cursum perfectionis.

Nemo autè per oppidum, pagumve quò clerus conuenerit, vagetur: neque hæc, neque illac concurret: neve otiose, curiose obambulet: neve negotia cuiusuis generis ante dimissum conuentum cum laicis habeat.

Neque liceat item cuiquam, aut singulares, magnificasque priuatorum domos, aut loca amœna (quod animi leuitatis indicium est) lustrare.

Si quis eo loci vbi conuentus habetur, quidquam vel verbis, vel factis commiserit, quod præ indignitate animos incolarum offenderit, perturbaritve; cum pro modo culpæ Vicarius & mulctet, & ad Episcopum præterea deferat.

DE INDICTIONE FUTURI
conuentus.

TIT. VIII.

CONVENTVS antequam dimittatur, Vicarius plebanus, certam illius qui proximè futurus est, diem locumque constitutum ex præscripta formula indicat & significet.

Statuet item de eo, qui ex omnibus concionem ad populum habiturus est; & de altero item qui potissimum ad clerum, si fortasse ita oportere iudicabit.

Deligat etiam Sacerdotem, qui Missam conuentualem celebret; & ministros, diaconum, subdiaconum, & acoluthos; cæremoniæ item præfectum, à quo cæteri in sacris literis minus versati instrui possint ad cæremoniæ usum.

Deligat autem ad id muneris illum potissimum, quem maximè omnium idoneum existimauerit.

Declarat præterea nominatim, qui sacerdotes in futuro conuentu Missas sine cantu celebrent: quoniam non ab omnibus celebrari opus erit, sed ab ijs tantummodo, qui & propius absunt, & earum ecclesiarum sunt, quæ præter parochum alios habent Sacerdotes, quæ uero minorè habent populi multitudinem. Nec uero plures Sacerdotes aliunde ad Missas celebrandas euocentur, quam quatuor, uel ad summum sex.

Hunc ministrorum delectum, indictionemque futuri conuentus, Vicarii iussu cancellarius de scripto pronunciet.

Eius porrò ecclesiæ, in qua conuentus habebitur, rectori, propter multas occupationes quibus necessariò distinebitur, ne munus adiungatur ut Missam canat: sed liberè ei sit, summo mane celebrare. Ne cui impositum à Vicario munus detrectare cum altercatione liceat.

Si quis autem impeditus legitime erit, quo minus id munus obire possit, quæ decet modestia, illud ipsi exponat, eiusque iudicio audiens erit, atque obediat.

Quod si iniuriam sibi fieri aliquando putarit, ad Episcopum confugiat, qui rem totam cognoscat, atque diiudicet.

Præterea quibuscum ei uidebitur etiam separatim sigillatimque aget, ut eo die

mane in Ecclesia frequentes esse uelint: tum uero illud omni studio curabit, ut reliquus populus sibi commissus, terrenis negotiis posthabitis in Ecclesia frequens diuinis officiis intersit, cogitationemque & animum ad spiritualem hæc actionem adiciat. Quamobrem graui, charitatisque plena cohortatione illum accendet, cum ad cætera pietatis officia, tum in primis ad confessionem, communionem, frequentius orationis studium, & ad preces etiam pro defunctis.

Parochus, apud quem conuentus proximè habebitur, die dominico antecedenti constitutam, illius diem populo ex Decreto Concilii Prouincialis secundi denunciabit: eumque cohortetur, ut ad Ecclesiam frequens ea ipsa die conueniat, ut orationis, quæ pro mortuis uisusque fiet, particeps sit; utque unius etiam anni indulgentiam à sanctissimo Domino Nostro Gregorio Decimotertio concessam, cuius exemplum in huius libri parte ultima editum est, & aliam præterea dierum quadraginta ab Episcopo datam consequatur; cum illam ab unoquoque Episcopo in sua diocesi iis concedi decretum sit, qui in conuentu diocesano diuinis officiis concionique intererunt.

Prius diei conuentus, solenni longiorique campanarum sono uesperis paulò post salutationem Angelicam, & ipso etiam die quo conuentus celebratur summo mane celebritatem hanc populo significet.

Vicarii autem munus erit, ea reserare, quæ populo occasionem præbere quacunque ratione possunt, quo minus mane eo die in ecclesiam conueniat ad diuina officia, ad concionem audiendam, & ad preces pro se, pro suisque omnibus uisus & defunctis fundendas.

Quem etiam hoc præmonebit, ut aliquid quando de officio patrisfamilias, institutioneque christiana sermonem accurate, studioseque instituat: ac præterea de frequenti orationis usu cum populo agat, eundemque accendat etiam atque etiam ad illud in nostra prouincia institutum uespertinæ, & matutinæ orationis.

Tit. 2. decreta
30. pag. 69.
§. Parochus
uero.

DE CONFESSIONE.

TIT. IX.

PRidie diei conuentus, singuli Ecclesiastici ordinis homines qui eò conuenire debent, de peccatis suis ritè sacerdotibus confiteantur, quibus audiendi cleri confessiones ius est.

Confessarii autem eo die in primis faciles, paratos, ac promptos se præbeant ad ministerii sui functionem: ac propterea die sequenti etiam ad constitutum locum, vbi conuentus habetur, tempestiuè ire contendant.

Afferant singuli confessionis suæ, ab eo tempore quo conuentus vltimò habitus est, testificationem, confessarij manu exaratam, aut certè subscriptione signatam ad formulæ præscriptum.

Qui verò iusta causa impeditus à conuentu abfuerit, quocunque gradu præditus, suæ tamen confessionis testimonium mittat: qui autem vel non attulerit, vel non miserit, nummo aureo vno mulctetur.

Vicarius diœcesanus, licèt vnus sit è confessorijs cleri, eo tamen die mane quo conuentus habetur, ab eo munere, vt poterit, abstineat.

DE OFFICIO MORTVORVM,
Missà conuentuali, & supplicatione.

TIT. X.

Vbi eo die mane omnes contenerint superpelliceis induti, totum officium pro defunctis (quod tribus nocturnis & laudibus continetur) non raptim, non turbulente, non præpropere quadam voce, sed grauitè, distinctè, piè, & religiosè concinant; vt alios etiam incitent, & ad orationem pro defunctis, & ad meditationem mortis.

Deinde Missà solennis celebretur à Sacerdote, ministris adhibitis, quibus in proximo conuentu iussum est.

Iijque pro ratione muneris quo funguntur, sacris vestibus induti sint.

Ea Missà solennis fiet pro defunctis in ea ecclesia cœmeteriove sepultis, nisi ali quando in conuentu qui Synodum Pro-

uincialem diœcesanamve proximè antecedit, aut in alia eiu modi occasione, de Spiritu sancto eam celebrari Vicarius maluerit, vt ex decreto Synodi Provincialis primæ permisum est; ea tamen legè, vt officium pro mortuis nunquam omittatur.

Postea Missà celebrata, siue pro defunctis, siue de Spiritu sancto, solènis defunctorum absolutio fiet, supplicatioq; item, processio ve per cœmeterium agetur.

Quod munus sacerdos obeat is, qui Missam solennem celebravit, pluuiiali nigro indutus, diacono Crucem, ac luthis aquam benedictam cum aspersorio, & thuribulum cum acerra præferentibus, cæteris verò cereos accensos gestantibus, qui vnciarum duarum saltem pondere sint, eademque forma quoad eius fieri poterit, ecclesiæ vbi conuentus habetur, sumptibus empti.

Cuius item Ecclesiæ erit, quidquid de ijs reliqui erit.

DE CONCIONE.

TIT. XI.

ANtea verò quàm Missà solennis celebretur, ad populū de suggestu concio ab eo habeatur, quem in proximo superiori conuentu Vicarius delegerit. Cui Vicario rector ecclesiæ accuratè significabit, quæ ad illius loci vbi conuentus celebretur, hominum disciplinam, spiritualisque vitæ studium concionantis officio excitandum vsui esse possint, quæ praua consuetudo, quæ morum corruptelæ, quæ publica peccata exagitant, omniq; ratione ex hominum mentibus prauoque vsu radicitus extirpanda: quæ rursus virtutes potissimum difseminandæ, quæ item pietatis opera instituenda, aut certè excitanda: & ad quas denique res ij homines inflammandi, & à quibus reuocandi.

Atque ea ipsa quidem omnia Vicarius rectè suggeret concionatori: qui studium diligens ponet in Euangelio, quod die dominico proximè sequenti de more in ecclesia legetur: concionemque sanctioribus illius explicationibus contextet, totamque populi apud quem concionatur,

De Vic. For.
p. 21. §. Tum
vniuersi.

tar, utilitatibus spiritualibus aptè accō-
modabitur: capita autem rerum de quibus
dicturus est, cū Vicario communicabit.
Illud porro meminerit, se ad populū
concionem habere, non ad clerū. ideo
eam cautionem adhibebit, nē sacerdotum
& cleri mores publicè reprehendat,
sed eorum dignitatem dilaudet, ac
tueatur: ac de populi erga parochos, cæ-
terosque ecclesiastici ordinis homines
officiis atque obseruantia, vt poterit,
accuratissimè dicet.

Quòd si Vicarius id opportunum esse
duxerit, vt ad clerū etiam aliqua con-
cilio habeatur atque instituat, tunc ab-
solutis omnibus officiis quæ præsentem
populo aguntur, eoque dimisso, ipse, aut
alius eius iussu breuiter clero concione-
tur: at illud videat, vt ne ob eam cau-
sam populus propria concione careat.
Concilio clerus superpelliceis indutus
loco maximè conspicuo ab initio vs-
que ad finem interfet.

Quicumque sine Vicarii auctoritate, aut
absq; iusta causa, quam ipse cognoscet,
abfuerit, solidis decem mulctetur.

Vicarius porro absentiae causam excusa-
tionemq; nullā nisi necessariā accipiat.

DE SANCTISSIMA
Communione.

TIT. XII.

Sanctissimam Eucharistiam diaconi,
subdiaconi, clericiq; inferiorum or-
dinū ritè intra Missarū solennia sumant:
deinde laici, qui confessi sumpturi sunt.

DE MAGISTRO CÆREMO-
niarum, chori præfecto, &
punctatoribus.

TIT. XIII.

Cæremoniariū magister, chori præ-
fectus, & punctatores ad conuentus
celebritatem adhibeantur, quos Episco-
pus delegerit.

Si qua autem in re qui ad conuentum ve-
niunt, minus exercitati erunt, eorū ope-
ra sese edoceri curabunt, qui in Ecclesia
cathedrali ijs muneribus funguntur.

DE VISITATIONE ECCLE-
siae vbi conuentus habetur.

TIT. XIII.

Sacris, & cæteris quæ supra mox de-
monstrata sunt, peractis, Vicarius
aliis etiam præsentibus, superpelliceo,
& stola indutus, eam ecclesiam breui &
quasi summatim visitabit: nimirumque
perspiciet tantummodo, quæ ratione
sanctissimum Sacramentum asseruetur,
& quo item modo reliquiæ sacræ, vtq;
se habeat Baptisterium, sacrarium, sa-
cra olea, sacristia, suppellex ecclesiasti-
ca, libri, & cætera id generis.

Videbit item ea, quæ ad illam ecclesiam
bene ordineque statuendum Episcopus
aut eius generales Visitatores decreue-
runt, an executionem habuerint.

Ecclesiæ visitatione breuiter absoluta,
Vicarius initio aut in fine congregatio-
nis, prout expedire viderit, ipsos etiam
ecclesiasticos hoies diligenter inspiciet.

An tonsura decenti.

An barba ad præscriptum.

An vestitu præscripto.

An superpelliceo mundo ac decenti in-
duti sint.

An breuiarium, & calendarium anni-
uersarium habeant.

An confessionum testificationes proba-
biles habeant.

Breuiter item interroget.

De Missæ celebrandæ ritu & cæremonijs.

De diuini officii recitandi modo & ri-
tu, pro festi diei, aut feriæ ratione.

De ritu administrandi sacramenta.

De exercitatione orationis, præsertim
mentalis.

De vitæ sacerdotalis ratione.

De studijs.

De visitatione & cura infirmorum.

De alijs præterea generatim ac breuiter
serutabitur, quæ pro prudentia sua vide-
rit expedire, prout ratio personarum,
& temporis spatium tulerit.

DE REFLECTIONE.

TIT. XV.

His ita gestis, omnes ecclesiastici q-
ui in conuentu adfuerunt, in parochi-
ædes, vbi se cibo reficiant, non turbu-
lenter

lenter non effusè, sed modestè grauitè-
que conueniant.

Ne in mensæ apparatus à frugalitate sa-
cerdotali; modestia infra præscripta
vllò vnquam modo discedatur.

Quicumque id culpæ admiserit, & Vica-
rius item qui permiserit, aureis num-
mis sex plectatur.

Quæ multa locum habeat, non solum
cum mensæ fercula apponuntur; sed etiã
quamuis minimè apponantur, sunt in
apparatu tamen & in prompta.

Mensæ igitur frugalis apparatus ita ad-
hibeatur vt infra.

Vnum tantum ferculum sit, idque vno
solummodo conditum: vnus etiam tan-
tummodo cibus iurulentus.

Quod vt commodius faciliusque præ-
stetur, eius ferculi loco ova tria tantum-
modo apparentur, aut pro temporum
regionumque conditione, vniã carnis
septem, non tamen è pullis gallinacèis,
neque sanè ex alio volatiliũ, aut fera-
rum quouis genere.

In Quadragesima autem obsonium qua-
dragesimalẽ vnum itidem sit, non præ-
tiosum, non exquisitum, non diuersè con-
ditum, neque item vniciã septem pro
vniuscuiusque cibo excedens.

Nec verò vini nigri genus plus quam
vnum, & ad summum alterum vini albi.
Fructuum autem genera non apponan-
tur nisi duo tantum, præter lacticiũ
vnius generis.

Nemini qui ex conuentu est, munus do-
numve cuiusvis generis vllum, ne escu-
lentum quidem poculentumve accipe-
re liceat, nisi ille sit qui refectiõnem
dat, cui aliquid accipere vetitum non
sit; ita tamen, vt qualitate vel quantita-
te doni munerisve quod accipitur, nul-
lo vnquam modo ne minimum quidem
à præscriptis frugalibus refectiõnis me-
sæ regulis discedatur.

Qui secus fecerit, poenam luat duorum
aureorum.

Nullus homo laicus mensæ accumbat;
nullus præterea ecclesiasticus, qui i eius
conuētus numero adscriptus non sit, aut
ab Episcopo missus, aut ob grauem cau-
sam, quæ maximè ad illius actionis be-
nè gerendæ exemplum interfit, à Vica-
rio vocatus exceptusque sit.

Clerici autem planè nulli discumbant
ad mensamve adhibeantur, nisi quos Ec-
clesiæ rector permisso Vicarij euocarit
adhiberitve, vt vel templum appa-
rent, vel Missæ ministrant, vel operam
in mensa nauent.

Atque ij quidem ne plures sint numero
quattuor.

Nemo præterea clericus, aut laicus, ne
coquendi quidem cibi, aut mensæ mini-
strandĩ causã, aliove vllò prætextu do-
mum introducatur, aut recipiatur, præ-
ter eos, si quos rector Ecclesiæ vbi con-
uentus habetur, in famulatu quotidiano
domi habet, assidueque alit.

Vicarius autem, & rector, qui secus
quam præscriptum est, quemquam in
mensa domive adhiberit, receperit,
aut admiserit, nummis sex aureis mul-
tetur, quoties contrafecerit.

Mensæ priusquam accumbatur, Vica-
rius benedicat, aut is quem substituerit,
si quando ipse aberit.

Omnes verò in eadem vnaque mensa
discumbant, præter clericum lectorem,
& duos inferuentes ministrantẽsve.

Lectio partim ex monitionibus synoda-
libus, quæ ad parochos pertinent, par-
tim ex libro quem Episcopus probarit,
in mensa perpetuò adhibeatur.

Is autem liber de rebus confcriptus sit,
quæ ad vitam moresque clericales con-
formandos vsui atque adiumento sint:
nisi conciliorum decreta legi maluerit.
Plurimum etiam proderit ad vitæ sacer-
dotalis perfectionẽ liber singularis ve-
reque aureus S. Basilij, qui inscribitur de
regulis fusiũ disputatis: cui libro. utili-
ter etiam adiungatur alter eiusdem de
moribus, quo omnis vitæ disciplina in-
stituitur ad euangelij præscriptum.

Illud denique omnes curabunt, vt cum
corpora ad labores sustinendos cibo re-
ficiuntur, tum mentes potissimum spiri-
tualibus epulis recreentur.

Mensæ autem vbi discubuerint, antequã
cibum capere incipiant, paululum in
mora sint, memoriã repetentes poe-
nam, quam Adam ex cibo vetito tulit.
Non igitur ante lectiõnis initium vesci
incipient, signo dato ab eo qui præest.
Dum verò cibum capiunt, meminerint
temperantiæ, & sobrietatis, quæ eccle-
siasticos

Sanctos homines decet.

Voracitatem autem, à qua abhorrere debent, cum inde tot tantaque incommoda atque adeo mala existant, vt omnino fugiant; dum vescuntur, mente etiam repetant, vt Angeli & Sancti homines in cœlis diuina pascentur gloria, aliasque sanctas meditationes concipiant, ad eam præsertim attentissimi quæ leguntur. Comestatio denique compotatioque; omnis cum planè sacerdote indigna sit, ante & post item cibum sumptum absit. Si quis contrafecerit, in eum Vicarius grauius animaduertat: eademque pœna afficiatur, quicumque culpæ socius particepsve erit.

DE TEMPORE, LOCO,
rationeque; questionum expli-
candarum.

T I T. X V I.

Cibo sumpto, postquã de more gratiæ Deo actæ sunt, omnes superpelliceis induti, qui officii auctoritate, aut dignitate præditi sunt, suo quem in choro adhibet habitu vestiti, in Ecclesiam; quæ si longius distat, in sacellum; si quæ nullum est, in parochiæ ædes convenient: vbi (id quod ex decreti prouincialis auctoritate in omni clericali cœuentu seruandum est) statim illam orationem à qua vniuscuiusque congregationis initium fit, Vicarius deuotè dicet; neque; conuētum dimittet, nisi perorata ab eodem altera eiusdem generis precatione. Deinde ijs exclusis quos adesse non licet, & Ecclesiæ, lociue vbi conuentus habetur, foribus clausis, suo quique loco non tumultuariè raptimque, sed grauius, ordineque confideant. Atque ordo qui de hic erit, vt mox infra. Vicarius, aut si hic abest, ille qui pro Vicario est (quia Episcopi vicè gerit) prioraria vbiq; sedem, locumve obtinebit. Proximum locum is, qui præcipuam in capite plebis dignitatem habet. Huic definitor propè assidebit. Capitulum deinde canonicorum plebis, si collegiatim aderit. Postea si alius Præpositus, aut Archipresbyter cum capitulo aderit, eius capitulum subsequatur.

Deinceps alius in dignitate constitutus, qui sine capitulo aderit.

Ijs proximi erunt parochi titulares, & Vicarij perpetui: inter quos idem confidendi ordo erit, qui antiquitatis in parochia, quam in ea regione regunt, possessione.

Parochis titularibus proximi erunt qui titulum non habent, eadem ratione; tum coadiutores.

Post hos canonici, qui non collegiatim sed extra ordinem conueniunt.

Deinde Capellani titulares, si modò Sacerdotes sint: & inter hos primo loco se debent, qui beneficii ratione chori officii deuincti sunt, deinceps reliqui eodem ordine omnes, quo ad beneficium peruenerunt.

Post hos erunt Sacerdotes, qui clericatû, aliudve eiusmodi beneficium obtinent. Sequentur Capellani qui titulo carent, eo ordine, quo in sacerdotij, diaconatus, subdiaconatusque gradu constituti sunt. Eademque ratio seruabitur inter clericos inferiorum ordinum, quorum vltimus locus erit.

Externi autem (si quando ijs ad congregationem aditus dabitur) primum locum teneant inter eos, qui eiusdem ordinis dignitatisque sunt. Rector Ecclesiæ vbi conuentus habetur, reliquis omnibus sacerdotibus locum cedit, eosque honore præueniet, vt Apostolus monet.

Si quis in conuentu loco suo non confederit, aut extra ordinem sententiam dixerit, pro culpæ modo plectatur Vicarij arbitrati.

Absint ab omni conuentu ioci, cachinni, scurriliter dicta, rixæ, contentiones, pertinacisve altercationes.

Si fortasse rixæ, contumeliæ, dissidia, conuitiave, aut iniuriæ aliquando oborientur, eos inter quos extiterint, Vicarius adhibitis duobus tribusve aliis de conuentu si opus erit, quamprimum reconciliare studeat.

Nec verò corrigere, multareque; eos prætermittat Vicarius: & præterea illorum nomina idem, aut punctator ad Episcopum deferat, qui pro culpæ grauitate alia pœna arbitrati suo afficiat.

Huic officio si Vicarius aut punctator defuerit, pœnam ipse luat, qui id agere neglexerit.

QVÆ

QVÆSTIONVM EXPLI-
candarum modus.

TIT. XVII.

Conuentu coæcto, silentioque indi-
cto, singulas quæstiones Cancellari-
us de scripto pronunciet.

Tum Vicarius de singulis quæstionibus
sententiam omnes roget.

Qua in re ab ijs initium faciet, qui vlti-
mo loco sedebunt, sicque ordine ad eos
perget, qui sibi proximi assident.

Is verò sententiam ne dicat, sed de alio-
rum sententijs iudicium breuiter ferat,
vel eas interpretetur, vel dicenti ani-
mum addat, vel hæsitantem excitet.

Ac deniq; se gerat tanquam præfectum,
atq; adeo iudicem vniuscuiusq; ingenij,
solertiæ, studij, doctrinæ, ac diligentia.
Oium sententijs auditis, Definitor Vica-
rij iussu re explicet, decidat, ac definiat.
Ad propositam quæstionem vnusquis-
que explicatè distincteque respondeat:
opinionemq; suam argumentis non tam
è schola quam ex vsu rerù sumptis con-
firmet: Doctorum vnde eam acceperit,
locos non de scripto, sed memoriter, &
ad verbum latinè recitet, nisi ob cau-
sam Vicario aliter videatur.

QVÆSTIONVM EXPLI-
candarum materia.

TIT. XVIII.

EA sit quæstionum materia, quam ho-
minum mores, & rerù quæ ea in re-
gione vbi conuentus habetur, geruntur,
actiones negotiationesve subministra-
bunt. In ijs deniq; rebus quæstiones ver-
sentur, quæ ad casus conscientia, non ad
ingenij exercitationem pertinent; vsq;
adeo vt qui in diœcesano conuentu sunt,
rerum potius tractationem & vsum,
quam verborù arguitatem consectentur.

CVIVS SIT QVÆSTIONES
proponere.

TIT. XIX.

Qvæstiones proponere ei⁹ sit, apud
quem conuentus celebrabitur.

Is verò vbi conuētum apud se proximè
futurum esse sciuerit, præter ea, quæ pro
Ecclesiæ suæ utilitate, & animarum qua-
rum curam gerit, salutaribus commo-
dis consulenda censuerit, quæstiones
etiam ordinarias quas ipse propositu-
rus est, à Definitore habere studebit,
easque parochis, & aliis sacerdotibus
in conuentu proximo superiori tradet.
Definitor autem quæstiones ab eo ac-
cipiat, quem huic muneri Episcopus in
ciuitate præfecerit, aut ab eo saltem re-
cognosci, probarique curet, vt Episco-
pùs ma uerit.

DE STUDIO AD QVÆSTIO-
nes explicandas adhibendo.

TIT. XX.

VT omnis quæstionù explicatio vti-
lis & salutaris sit, studium propte-
rea non mediocre poni debet in gra-
uissimorum auctorum commentarijs.
Libros porò huic studio necessarios si-
bi quisque comparare studeat, eosque
potissimum, quos ingenij sui industria
accommodatos esse Definitor Vicarii
consilio iudicabit.

Cùm autem præ rei familiaris tenuitate
librorum copia apparari non potest,
cumve talis multitudo ob ingenij imbe-
cillitatem inutilis est: tunc vtilissimus
erit, vnum è recentioribus scriptoribus
feligere, qui aliorum sententijs breuiter
dilucidèq; comprehendat, ac recenscat.
Qui toto hoc in genere (quod parochis
valde necessarium est) progressionem
non exiguam facere volet, postis quæ-
stionibus ieiunè exiliterque responde-
re non contentus, vniuersam earum ma-
teriam intelligentia percipiat; capita
rerum vnde cætera proficiuntur, me-
moriam comprehendat; axiomata, è qui-
bus quæstionum omnium definitiones
pendent, teneat; multum doctorum au-
toritati, plurimumq; rationib; tribuat.
Cum ijs autem qui grauissimarum disci-
plinarum scientiam tenent, suorum stu-
diorum rationem conferre, valde admo-
dum vtile est.

Quare vnusquisque id curet, vt aliquem
habeat theologiæ aut iuris canonici per-
itum,

ritum, quo magistro ducēque utatur, ad rerum dubiarum, & magnarum difficultatum explicationes.

Vbi quæstionum exemplum habuerit, confestim in earum studium incumbet diligenter.

Opinionem verò, quam probabilitate ductus sequi statuet, vbi eam intelligentia comprehenderit, accuratè describat in certa quædam capita, conclusionesq; distinguat, earum rationes subiiciat, distinctionesque item, rerum dubiarum interpretationes, exceptiones, & auctores adiungat.

Hanc opinionis sententiæq; suæ descriptionem, veluti quoddam studij sui testimonium & argumentum secum ad conuentum afferat.

Qui hanc studiorum suorum rationem neglexerit, is quarta aurei nummi parte mulctetur.

Si verò negligentia contumaciã adiunxerit, eũ Vicarius definitorve ad Episcopum deferat, cuius auctoritate, & desidia excitetur, & contumaciã coerceatur.

DE DEFINITORE.

TIT. XXI.

Definitor in omni conuentu is erit, qui in ea plebana regione præbendam theologalem obtinet, nisi aliud forsã statuumdum Episcopus censuerit.

Eius munus erit, vbi omnium sententias audierit, summatim colligere quæ fuse dicta sunt; prætermissa commemorare, falsa à veris, dubia à certis, singularia à communibus secernere; dissidentes inter se doctorũ opiniones conciliare; & quæ verior doctrina sit, exponere; ac rem denique omnem enucleatè explicare.

Vt verò muneris sui partes præclare obeat; magnum in eo studium ponet, vt grauissimos quoscuq; scriptores euoluat, optimas sententias seligat, quas bene notas, planeque perspectas habeat, vt alios facile docere possit.

Ad studium opus est etiam consilium adiungat: quàmobrem in magnis difficultatibus consulat præstantes theologos, aut iuris canonici scientia viros Episcopo probatos, in primisque Ec-

clesiæ cathedralis pœnitentiarium: ipsæque familiaris esse studeat, quorum consilio in rebus ambiguis nitatur.

Vt verò & studium, & consilium ad officium suum adhibere possit, quæstiones de quibus in conuentu differendum est, ad se, quamprimum mitti curet: nec verò eas euulgari patiatur: nisi à se primum recognitas, tum ab eo probatas, quem huic curæ Episcopus præfecerit. Dum autem sententiæ dicuntur, id caueat Vicarius, nè nouæ quæstiones, & à re de qua agitur alienæ, interferantur; aliæve res geratur, quæ instituta est. Amputet inanias, alienas, atque inutilias; quæstiones verò in verbis positas longè abesse iubeat. Quæstionum explicationem, quam Cancellarius in acta referat, ei accuratè dicet: exemplum eius ad cancellarium Episcopalem quam primum Vicarius mittat.

DE ACTIS CONVENTVS
conscribendis.

TIT. XXII.

Vicarius diœcesanus, si notarium hominem ecclesiasticum, eumque idoneum & probatum, quem ei Episcopus constituerit & dederit, habet; hunc ipsum ad ea adhibeat, quæcunque in conuentu agenda, scribendaue sunt. Idemq; congregationis diœcesanæ cancellarius censeatur: qui omnia, quæ ad illius acta conscribenda pertinent, gratis omnino præstet.

Si uerò talem quemquam non habuerit, alium ex ipso conuentu deliget, qui & ad dictandum, & ad scribendum, eiusdem Episcopi iudicio magis idoneus erit.

Eius munus sit, omnia conuenium suæ regionis acta diligenter conscribere, & in librum referre, quem eo potissimum nomine consecerit.

Quæ verò sigillatim ab eo notentur oportet, hæc sunt.

Locus vbi conuentus habitus est.

Annus.

Mensis.

Dies conuentus.

Qui præsentés adfuerint.

Qui rursus absuerint.

Absen-

Absentiae excusationes; quae acceptae, quae item reiectae.

Qui Missam solemnem celebrarit, quaeque ministrauerint.

Qui sigillatim reliqui Sacerdotes, qui Missae sacrum fecerint.

Qui ad populum, clerumve concionem habuerit.

Ecclesiae, ecclesiasticorumque; hominum visitatio.

Qui praeterea testificationes confessionum non attulerint.

Quae item quaestiones propositae, earumque singularum explicatio.

Indictio futurae congregationis.

Quid etiam Episcopi iussu promulgatum sit.

Multa quoque; & poenae quibus irrogatae sunt, ordine describatur: & culpa item, causeve, quam obrem quis multatus est.

Omnis autem multa apud regionis thesaurarium deponatur, aut in aliqua certa arca eo nomine constituta recte afferuetur.

Multarum uero libri exemplum in singulos annos ad Episcopum afferatur: cuius arbitrato, vel in supellectilem sacram, quae conuentus foranei usus sit, vel in subleuationem inopiae sacerdotis, clericive pauperis, vel in aliud opus pium illae erogentur.

DE RELIQUA CONVENTUS ACTIONE.

TIT. XXXII.

His ita actis, conferant, remotis capellanis, inter se parochi qui ad conuentum accesserunt, quae ad boni sacerdotis, parochique munus, atque ad animarum curam bene gerendam pertinent: consulant item de sua quique parochiae incommodis ac difficultatibus, quarum explicatio aliorum consilio operaque opus habeat.

Dum uero parochialis collatio fit, separatim alio loco fiat breuis pro temporis spatio collatio inter capellanos, eo praesente quem Vicarius delegerit: idque prout idem pro prudentia sua expedire censuerit.

Vicarij autem de conscientiae casibus Se-

di Apostolicae atque Episcopo referuntis, & de canonibus poenitentialibus libellum nostra cura editum reliquis Sacerdotibus legent: aliquot praeterea capita, tum harum constitutionum, tum earum quae in Synodo dioecesana pro temporum ratione decernentur, ac pariter aliquid ex probata summa de casibus conscientiae explicabunt.

Res item plena utilitatis erit, aliquam illius libri partem tractare, qui de parochialibus officijs ex Concilii Provincialis sexti decreto in lucem iussu nostro emittetur.

Absoluto conuentu, antea quam itineri se committant Sacerdotes, in Ecclesia omnes flexis genibus, preces itinerarij quae in officio Beatae Mariae Virginis praescriptae sunt, deuote recitent.

Quibus precibus peroratis, tum denique inuicem se more Sacerdotali salutantes, seque item orationi mutuae in visceribus Iesu Christi commendantes, in pace discedant ad suas quisque sacerdotales & clericales stationes, eo studio ex conuentus celebritate accensi, ut & in Dei gloria, & in salute animarum procuranda in dies magis atque magis constet fractus, quem ex eodem conuentu tulerunt.

Quaecunque ratio, norma, ac disciplina de dioecesanarum regionum conuentibus vel uniuersae vel speciatim hoc libello praescripta est, ea omnis in conuentibus regionum urbis plane seruetur, atque obseruetur, praeter eam tantummodo partem, quae de refectioe praescripta, in conuentibus urbanis locum habere non potest; cum clerus suam quisque domum congregatione dimissa ad cibum capientem redire commodè possit.

Episcopus autem pro sancta sua solitudine, cum praesertim interdum eo loci fortasse est ubi conuentus habetur, aut ab eo prope abest, interesse etiam studebit; quod diligentius praesentia sua rei bene institutae cursum progressionisque adiuuet, & cleri qui conuenerit animos, pietatis, ac disciplinae studio incensos, vehementius inflammet ad constantem progressum.

At uero cum per occupationes alias pastorales frequens in conuentu esse non possit; id certe curabit, ut Visitator genera-

Tit. de paroch. § Qui in instructiones. p. 336.

neralis, si quem in ea conuentus regionu habet, sapissimè præsens adsit.

Si quid verò erit, quod his congregatio num legibus addendum, aut fortasse demendum, aut aliqua potiori ratione agendum Episcopus censuerit, prout è diocesis suæ ratione vsuque esse viderit, id ei liceat.

Si qui denique alij, quicunque sint, sacerdotum, clericorumve, qui aliquando conuenire solent ad societates quæ disciplinæ ecclesiasticæ causâ vsquam habentur, ij in omnes partes, quoad eius fieri potest, iisdem decretis, regulis, & legibus conformentur & dirigantur, quæ hoc ipso libro editæ continentur.

CONCESSIO INDULGENTIAE celebrantibus, & conuenientibus ad Missam congregationum foraneorum.

GREGORIVS PAPA XIII.

Vniuersis Christi fidelibus presentes literas inspecturis, salutem & Apostolicam benedictionem. Ad augendam fidelium religionem, & animarum salutem cœlestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intèti, omnibus & singulis Sacerdotibus Prouinciæ Mediolanensis, qui Missam congregationis, quæ quolibet mense à Sacerdotibus foraneis ad præscriptum Decreti Prouincialis Mediolanensis habetur, celebrauerint; necnon omnibus Christi fidelibus, qui dictæ Missæ interfuerint; vnum annum de iniunctis eis, seu alias, quomodolibet debitis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Præsentibus perpetuò valituris. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris Die decimo Aprilis M. D. LXXX. Pontificatus nostri anno octauo.

Cæf. Glorierius.

**INSTRVCTIONES
AD FORI ARCHIEPISCOPALIS
REFORMANDI VSVM
PERTINENTES.**

*Illustrissimi & Reuerendiß. Cardinalis tituli S. Praxedis
Archiepiscopi iussu editæ.*

COMMVNIA PLVRIBVS Vicarijs, & Iudicibus, & alijs Officialibus.

huius regiminis, quod Conciliaribus, & alijs propriis constitutionibus, decretis, & instructionibus tam variis & multiplicibus nititur.

Rursus multum refert, vt hæc officia exerceant, non quasi mercenariorum more aliquando maius emolumentum alibi quæsituri, aut iam iam in alias partes ad libitum recessuri: sed potius ita affecti erga hanc ecclesiam, ecclesiasticosq; in ea labores, vt in hac ipsa varietate officiorum, & salutarium occupationum huius vniuersæ administrationis perpetuò versari optent; ac sperent, modò vnum, modò aliud munus implendo, se ad salutem progressumq; cleri & populi huius ciuitatis ac diocesis peruenturos, & sic-

Lucri auidi non sint.

Quales esse debeant officiales.

Quibus præcipua munera in huius Ecclesiæ regimine sustinenda sunt, eos tamen magis liberos esse oportet ab omni intemperata animi affectione, vnde tot mala sæpè extant in omni administratione; tum etiam alijs occupationibus expeditos, quò liberius toti incumbant muneri suscepto, vt dignitas huius ecclesiæ, & negotiorum eius multiplicitas valde postulant; tum præterea necessarium est diutius versari in hac ecclesiâ, vt norint plenius rationes